Nr 4 Sep 2010

Kultur SMoCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd – SMoK

- Valspecial
  sid 3-4
- Årets musik- och kulturskola
  sid 7-9
- Simón Bolí`var Youth Orchestra
  sid 10
- Reservat eller marknad
  sid 14
- Krönikan: Efva Lilja
  sid 18
- Ett kreativt massmord
  sid 21

SLAGKRAFTIG KULTURTIDNING

Ledaren

En valfråga!

Vilken tur att det inte var jag! Vilken tur att det inte var jag som körde den bil som snabbt blev upphunnen av ambulansen som var under utryckning! Vilken tur att det inte var jag som under några sekunder behövde ta beslutet om att gasa på eller låta ambulansen bromsa in till laglig hastighet!

Tidningsrubrikerna blev stora och svarta – förare bötfälld då han bröt mot hastighetsbestämmelsen för att bereda plats åt ambulansen. En nitisk trafikpolis följde regelboken.

Dilemmat är uppenbart – följa regelsystemet vars syfte är att skydda och främja samhällsmedborgarna eller bryta mot regelboken och därigenom kanske rädda livet på den stackare som var föremålet för utryckningen!

I vissa fall är det omöjligt att i förväg avgöra vad som är rätt eller fel – slaviskt följa lagen eller bryta mot den för att därigenom nå det resultat som var ambitionen med lagen!

I andra fall är det mer uppenbart när regler och lagar motverkar sitt eget syfte. I Skolinspektionens protokoll från Hällefors kommuns skolor daterat 2010-05-19 står bl.a att läsa följande:

Bedömning:

Kommunen erbjuder inte i alla delar den undervisning och de valmöjligheter barn, elever och studerande har rätt till.

Författningsstöd:

Bilaga 3 skollagen 2 kap. 6§ grundskoleförordningen, 1 kap. 12 § skollagen, 2 kap. 15-16 §§ grundskoleförordningen och 8 kap. 5 § gymnasieförordningen

Motivering:

Kulturskolan

I tillsynen framkommer att elever kontinuerligt i stället för utbildning enligt timplan deltar i verksamhet i Kulturskolan. Kommunen behöver säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid enligt timplanen.

Översatt till klartext menar alltså Skolinspektionen att Hällefors barn och ungdomar berövas utbildningsmöjligheter genom att delta i Kulturskolans verksamhet. Den nitiske trafikpolisen har fått ett nytt ansikte – denna gång i form av Skolinspektionen!

Om Skolinspektionens nitiska och smala tolkning av skollagen och grundskoleförordningen – vars syfte är att vara till stöd för barn och ungas rätt till en god och jämlik utbildning – får genomslag ute i kommunerna, ja då är en musik- och kulturskolekatastrof ett faktum. Istället för att vara en garant för god undervisning blir lagarna det instrument som berövar barn och unga möjligheten att utveckla de estetiska språken.

Långt fler än hälften av musik- och kulturskolorna erbjuder sin frivilliga verksamhet till kommunens barn och ungdomar under deras ordinarie skoltid. Detta för att möjliggöra för barn och ungdomar i tex glesbygd att delta. I praktiken innebär detta oftast att det enskilda barnet går till sin musik- eller kulturskolelektion under 20-30 minuter per vecka.

Dvs någonstans mellan 15 och 20 klocktimmar per år! Under dessa 15 – 20 klocktimmar deltar barnen i en verksamhet som inte den ordinarie skolan kan erbjuda men som i allra högsta grad bidrar till att uppfylla skolans kunskapsuppdrag likväl som barnens och ungdomarnas personliga förmågor utvecklas. Något som följaktligen borde förstärkas och komma alla till del.

Vår nuvarande regering har lanserat en delvis ny kulturpolitik med reviderade nationella kulturpolitiska mål där barns rätt till kultur betonas. Skapande skola projekten som verkar för att skola och kulturliv skall förbrödras starkare än vad som tidigare skett är ett annat inslag i den nya kulturpolitiken. Med den bakgrunden framstår Skolinspektionens rapport än mer märklig och motsägelsefull. Å ena sidan stimulerar staten till ökad kulturverksamhet i skolan samtidigt som statens myndighet Skolinspektionen försvårar kulturutveckling i skolan.

Skolinspektionen har att välja mellan att vara den nitiska polisen eller att tolka och sätta lagar och förordningar in i de sammanhang och i de syften de är avsedda för. Valet torde vara lätt då både forskning och erfarenheter visar på vikten av att skolan i högre grad än idag tar in de estetiska uttrycksformerna i sin vardagliga verksamhet. Om Skolinspektionen inte anser sig kunna rymma musik- och kulturskoleverksamhet inom nuvarande lagar och regelverk så måste dessa självklart ändras per omgående!

Att kasta ut musik- och kulturskolan från den ordinarie skolan är **inte** att verka i skollagens eller grundskoleförordningens syften.

Hälleforsrapporten är ett ytterligare bevis för att den ordning vi har i Sverige där staten envist håller musik- och kulturskolorna på armlängdsavstånd får negativa effekter. I den bästa av världar samverkar stat och kommuner kring barn och ungas uppväxt och utbildning. Men det är förhoppningsvis en annan valfråga……..!

Per Sjöberg,
ordf. SMoK

INNEHÅLL

Ledare 2
Valspecial 3-4
Västerås – årets musik- och kulturskola 7-9
Simón Boli`var Youth Orchestra 10
El Sistema i Sverige?.....11
KRUT.....13
Läsvärt.....14
Vad lägger vi i kofferten?.....16
Krönikan: Efva Lilja 18
Funktionsmöjligheter.....20
Debatt: Ett kreativt massmord 21
Saxat 22

Kulturs SMoCKAN

KULTURSMOCKAN
Ågrenshuset Produktion
Flygelvägen 3, 893 80 Bjästa
TEL: 0660-29 99 50
FAX: 0660-29 99 79

Ansvarig utgivare
Per Sjöberg, SMoK

Redaktör
Håkan Sandh,
0708-31 74 98,
hakan.sandh@smok.se

Projektledare/annonser
Jan Dylicki, 0660-29 99 57
jan.dylicki@agrenshuset.se
Annonsprislista kan laddas ned som pdf-fil från hemsidan www.agrenshuset.se

Grafisk formgivning
Johnny Altelind, 0660-29 99 66
johnny.altelind@agrenshuset.se

repro • produktion • tryck
Ågrenshuset Produktion, Bjästa

Medverkande i detta nummer
Efva Lilja, Anders Rydell, Håkan Sandh, Per Sjöberg, Hasse Skoglund, Sven Strömblad, Charina Widmark

Omslagsbild:
Balettelever från Årets musik- och kulturskola, Västerås

Nästa nummer
kommer ut v. 42

Manusstopp
för annonser: 1 oktober

SMoK Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Kultursmockan utges av SMoK, Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Tipsa Smockan!
Tfn 0708-31 74 98 Håkan Sandh

KulturSmockans VALSPECIAL!

KulturSmockan skickade inför valet 5 frågor till riksdagspartierna. Så här svarade de:

Frågor:

1. Tycker ert parti att musik- och kulturskolornas verksamhet är en viktig fritidsverksamhet för de 200 000 som deltar? Om ja, hur kan den bli tillgänglig för alla barn och ungdomar som önskar vara med?

2. Har ert parti något ställningstagande vad som är en rimlig avgift för undervisning på en kommunalt stödd musik- eller kulturskola? Finns det någon övre gräns som inte bör passeras?

3. Bör musik- och kulturskolans verksamhet ledas av utbildade lärare?

4. Bör musik- och kulturskolan vara en resurs även för-, grund- och gymnasieskolan?

5. Har ert parti andra förslag som berör musik- och kulturskolans verksamhet?

På denna sida svarar de Rödgröna partierna på dessa frågor.

Vänsterpartiet

1. Ja, definitivt. Vänsterpartiet anser att musik- och kulturskolan bör lagfästas för att se till att den är tillgänglig i hela landet.
2. Avgifter till musik- och kulturskolan är ett problem för många och får som konsekvens att barn utestängs från undervisning. Därför anser Vänsterpartiet att undervisningen i musik- och kulturskolan bör vara avgiftsfri.
3. Vi anser att det även i fortsättningen ska vara möjligt att få examen på lärarutbildningen i endast ett ämne eftersom det annars kan bli svårt att utbilda exempelvis musiklärare med tillräcklig kompetens.
4. Kulturskolan kan också medverka till att integrera de estetiska ämnena i skolans hela undervisning. Film, bild, musik, teater kan göra undervisningen mer lustfylld och skapa ny förståelse av den verklighet som vi lever i. Estetisk verksamhet ska vara ett obligatoriskt ämne i gymnasieskolan.
5. I vår ambition att på sikt göra kultur- och musikskolan avgiftsfri – så har vi kommit överens med (S) och (MP) om att införa maxtaxa så fort som möjligt under mandatperioden. Vi vill också höja kvaliteten i samband med genomförande av maxtaxan.

Socialdemokraterna

1. Ja, musik- och kulturskolornas verksamhet är mycket viktiga. Vi föreslår - som en av våra allra största och tyngsta satsningar under kommande mandatperiod - en maxtaxa och en kvalitetsstimulans till musik- och kulturskolorna. Inget barn ska tvingas avstå från att lära sig spela ett instrument, spela teater eller något annat på grund av för höga avgifter.
2. Ja, vi vill införa en maxtaxa, som kommer att utformas som en stimulans till självständiga kommuner som inför låga avgifter på musik- och kulturskolan. Exakt hur hög den ska vara har vi inte bestämt ännu. Vi har här två utgångspunkter: avgiften ska vara så låg att ingen av ekonomiska skäl tvingas avstå från att delta i musik- och kulturskolans verksamhet; samtidigt som vi vill genomföra denna reform på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt - i takt med vad ekonomin tillåter. Jag utesluter inte att man steg för steg bidrar till att pressa maxnivån nedåt.
3. Ja, det är viktigt att i första hand ha professionella kulturskapare - helst med pedagogisk utbildning - som lär ut.
4. Det är bra om och när det går att finna sådana samverkansmodeller som garanterar estetiska ämnen och inslag även i den ordinarie skolgången - från förskolan till gymnasiet.
5. Vi vill redan 2011 påbörja den mycket stora satsningen på maxtaxan och kvalitetshöjningen

Miljöpartiet de gröna

1. Vi tycker musik- och kulturskolorna är en viktig fritidsverksamhet. Vi vill göra den mer tillgänglig genom att minska avgifterna, men också genom att fler ska kunna inkluderas i verksamheten. Till exempel ser vi gärna en breddning med fler instrument och andra kulturinfluenser. Även om detta redan sker idag är det en verksamhetsutveckling vi vill se mer av.
2. Vi vill ha en så låg avgift som möjligt. Exakta nivåer är knappast upp till statliga politiker att bestämma, men vi kan uppmuntra och stimulera till att hålla avgifterna nere.
3. Ja. Inte som absolut krav, men det är klart att vi föredrar utbildade lärare.
4. Ja, det kan vara utvecklande för båda parter att samarbeta.
5. Vi arbetar på olika sätt för att stärka musik- och kulturskolorna, på alla tre nivåer. Vi arbeta för lägre avgifter, bredda verksamheterna och uppmuntra och stimulera till nytänkande och en utveckling av verksamheterna. Konkreta detaljer av hur verksamheten ser ut, avgifter och andra detaljer beror dock på de lokala förutsättningarna, och måste därför självklart bestämmas lokalt, av de som arbetar med/använder verksamheten likväl som huvudmännen.

På nästa sida svarar Alliansens partier på frågorna

Frågor:

1. Tycker ert parti att musik- och kulturskolornas verksamhet är en viktig fritidsverksamhet för de 200 000 som deltar? Om ja, hur kan den bli tillgänglig för alla barn och ungdomar som önskar vara med?

2. Har ert parti något ställningstagande vad som är en rimlig avgift för undervisning på en kommunalt stödd musik- eller kulturskola? Finns det någon övre gräns som inte bör passeras?

3. Bör musik- och kulturskolans verksamhet ledas av utbildade lärare?

4. Bör musik- och kulturskolan vara en resurs även för-, grund- och gymnasieskolan?

5. Har ert parti andra förslag som berör musik- och kulturskolans verksamhet?

Folkpartiet Liberalerna	**1.** Ja, den är väldigt viktig. Kommunerna bör eftersträva låga avgifter och hög kvalitet. Vi vill också se ökad uppsökande verksamhet. Musik- och kulturskolan måste nå också de grupper som idag ofta är underrepresenterade. **2.** Eftersom musik- och kulturskolan är en kommunal angelägenhet så har vi inga nationella ställningstaganden. **3.** Ja, vi tycker musik- och kulturskolan ska ha hög kvalitet och oroas över de stora skillnaderna mellan olika kommuner. **4.** Ja. **5.** Ja, vi funderar på om det inte behövs ett nationellt centrum för kultur- och musikskolor. Ett sådant kan jobba med alltifrån att sprida goda exempel, värna kvalitet och tillgänglighet till kunskapsinhämtning i bredare perspektiv.
Kristdemokraterna	**1.** Ja. KD har inom regeringen genomfört satsningen ”skapande skola” sedan 2008 riktat mot år 4-9, från och med i år även riktat mot år 4-6. **2.** Nej. Om avgifterna närmar sig 2000 kr per termin - vilket är fallet i några kommuner - så är det stor risk att barn vars föräldrar har en pressad ekonomisk situation inte kan delta, vilket är mycket olyckligt. **3.** Ja, utbildade lärare är en tillgång för eleverna och höjer kvaliteten på verksamheten. **4.** Ja, det kan de vara, men i första hand inte genom regleringar utan genom att man lokalt hittar bra samarbeten. Det är möjligt att olika samarbeten mellan skola och kultur- och musikskola inom ramen för skapande skola-satsningen ger mersmak och intresse av att gå vidare nedåt i åldrarna såväl som uppåt till gymnasiet. En sådan utveckling tror Kristdemokraterna är bra. **5.** KD anser att det bör finnas en kultur- och musikskola i varje kommun och att alla barn ska ha möjlighet att få spela ett instrument under sin skoltid.
Centerpartiet	**1.** Ja, Centerpartiet anser att denna verksamhet är mycket viktig. Vilka metoder kommunerna använder för att göra verksamheten tillgänglig för de som önskar vara med är upp till varje kommun att bedöma. **2.** Vad som är en rimlig nivå är upp till de enskilda kommunerna att avgöra. Det kan alltså skilja sig från kommun till kommun. **3.** Exakt vilken typ av utbildning lärarna ska ha är också det en fråga för de enskilda kommunerna att bedöma. Givetvis är dock en hög utbildningsnivå mycket värdefullt. **4.** Vi ser fördelar med en samverkan. Inte minst för att kunna locka fler elever att delta i olika former av skapande verksamhet. **5.** Vi vill bygga ut satsningen på kultur i skolan, ”Skapande skola”, så att den ska omfatta hela grundskolan och förskolan. På sikt vill vi även att gymnasieskolan omfattas. Detta kan komma att skapa ännu större intresse också för den kommunala musik- och kulturskolans verksamhet.
Moderaterna	**1.** Ja, musik- och kulturskolornas verksamhet är viktig. Se utvecklat svar under fråga 5.. **2.** Det är upp till varje kommun att bestämma nivån på avgifterna.. **3.** Ja, men det utesluter inte att professionella kulturskapare kan vara en viktig resurs i utbildningen. **4.** Landets musik- och kulturskolor har fått en viktig roll för Skapande skola-satsningen. Vi vet att ett flertal kommuner har utsett musik- och kulturskolorna till att samordna hela satsningen. Detta eftersom där finns en samlad och bred professionell kulturkompetens och inte minst en överblick som krävs för att kunna förena flera konstområden. **5.** Det är positivt att kommunerna utvecklar och tar vara på sina musik- och kulturskolor. Ett sätt är att öka samverkan med skolan, det kan vara möjligt genom skolornas fritidsverksamhet, eller att göra dem mer tillgängliga, t.ex. utifrån ett mångkulturellt perspektiv eller när det gäller barn med funktionshinder. Det är bra att musik- och kuturskolorna finns där barnen redan finns, till exempel i skolorna, det blir kostnadseffektivt och är dessutom en miljö som barnen redan känner sig hemma i. I grund och botten är det dock en fråga för kommunerna hur musik och kulturskolorna bör utvecklas.

Du vet väl att nyheter från andra media finns varje dag på
www.smok.se
Där kan du också skriva dina egna kommentarer!

GUITAR PRO 6

Komponera, redigera & spela upp din musik

Plus lagligt bibliotek med tabulatur, ackordsanalys, spelsätt på guran, komp mm.
PC och MAC.

595:-

över hundra tusen låtar!

2-pack

JJ LABS SWEDEN **ND6000**

Låter bäst av alla vokalmikar i den här prisklassen - jämför med t ex SM58. ND6000 har blivit en rejäl succé - över 4.000 sålda under de senaste åren. nDymiumteknik = hög output, inga rundgångsproblem.

995:-

Tommy Folkesson Edition

"Den kan ikke sammenlignes med Marshall, Peavey eller Mesa Boogie. Den er bedre end alt andet jeg nogensinde har hørt."
Metalized mars 2010

JJLabs FEH100
100W helrörstopp

8.995:-

WAH-WAH

Vox V-845

60-tals wah-wah i ny skepnad med samma ton till rätt pris.

690:-

Tommy Folkesson Edition

Låter kalas även på låg volym!

6.795:-

JJLabs FEC30 30W helrörscombo, 2 kanaler, fjäderreverb. Perfekt både i studion på scen!

Mean Dracul

Dubbla Select designed by EMG humbucker pickups, Grover stämskruvar, limmad hals, blanksvart finish med vit binding, lätt vikt.

3.995:-

Scen, studio & hem!

4.995:-

Korg SP-170 - nytt stagepiano
för scen, studio och hem. Finns i svart eller vitt utförande. Gavlar eller stativ tillkommer. **Kolla med på jam.se!**

Troublemaker

Finns även som single pickup modell i satin black finish för 3.495:-

Lätt och trevlig ny MEAN-modell med klass! EMG Select pickups. Svensk design av Salle

3.995:-

Hit'nDrum Black on Black Komplett trumset med ställ, cymbal, hihat & trumpall.

SPECIALPRIS JUST NU!

Vänster ställ & cymbal ingår ej - kan köpas till..

2.495:-

JJlabs MX1204FX
8-kanaler
Inbyggda 24-bitars effekter!
En massa smutta finesser.
Köp den gärna på öppet köp!

1.995:-

Gitarrpaket som tål Rock'n-Roll och tuffa tag!

Stålsträngad gitarr med bra tryck i tonen + gitarrstativ, gigbag, stativ mm

SX DG1K

1.295:-

Tanglewood

Tanglewood TW28CSN Evolution Series

Senaste versionen av **"Fattigmans Martin"** har lock av solid ceder, mahogny i sidor och botten samt lönnbinding.

2.295:-

MIDI Controller Keyboards

JJ LABS SWEDEN **KOLLA PRISET!**

KS25A/BK **595:-**
KS49A/BK **895:-**
KS61A/BK **1.095:-**

Eagle J200SB
Fullstor Jumbo i antik mörk sunburst. Solitt granlock, sidor och botten i Mahogny.

Mycket fetare ton än andra J200-modeller!

~~3.995:-~~

Passa på nu!

1.995:-

JJ LABS SWEDEN

Vi kallar den för köttklubban - en tung härlig mik med dynamisk kapsel & modernt sound. Rätt style både på scen och i studion.

895:-

Kolla jam.se!

Kontrabasar fr. 5.995:-

BÄSTA STÄMMAREN!
Även 7-strängad gura och 5-6 strängad bas, snabbläge för blixtsnabb stämning + kromatisk. Har både kontaktmik och akustiskt mik för att kunna stämma alla typer av instrument Även för dig som kör nerstämt i flera steg!
JJlabs AT-320B

Nya favoriten!

195:-

JJ LABS SWEDEN

BMD950 Pro
Stormembrans dynamisk mik med extra hög output som är nästan totalt okänslig för rundgång. Specialpris just nu! (995:-)

795:-

Alex Losbäck Holstad hyllar den! (Despite)

6-pack 1.195:-

Mahalo U30 240:-/st - gigbag ingår!

MINI-PA

JJlabs PAS410 150WRMS

2.995:-

KÖPER BYTER SÄLJER

JAM tar gärna inbyten, även defekta, vi har en jättebra gitarrverkstad med 4 utbildade gitarrbyggare samt klarar all service av instrument och elektronik. Du kan även få en ärlig värdering!

Mopho Keyboard nu på lager!

Monofonisk analogsynth med smidigt 32-tangenters klaviatur med aftertouch. Går att koppla ihop med t ex Tetra och få 5 röster.

7.995:-

Suveränt vintage/stagepiano!

Rhodes, Wurlitzer, clavinet, orglar, synthljud, pianon & flyglar. Vägda tangenter, förstärkar- och kabinettmodelleringar (12AX7-rör), massor med effekter, tre pedalingångar. Kalas!

Korg SV-1 88
Kolla in allt om det på jam.se och särskilt länkarna där du kan lyssna på det också!

18.495:-

Jam www.jam.se

Stockholm - Göteborg - Malmö
Linköping - Örebro

Webshop: www.jam.se
14 dagars faktura - 14 dagars öppet köp!

Med res. för ev. prisändringar och stressad korrekturläsning - priser från 29 augusti 2010

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

ESTETISKA PERSPEKTIV I SKOLANS ALLA ÄMNEN

Inspiration för lärare
Vänersborg 1 november 2010

Tonspråk är ett projekt som inspirerar lärare och skolledare att utveckla estetiska lärprocesser i skolans alla ämnen. Målet är att lära sig mer om att konst och kultur inte bara är kul och bra att stoppa in när eleverna behöver en paus i arbetet, utan faktiskt kan vara en del av ALLA ämnen i skolan. Dessutom i samtliga årskurser, från förskola till högskola.
Konferensen Tonspråk är en dag som riktar sig till alla lärare, oavsett skolform eller ämne.

Anmäl dig på www.miv.se/tonsprak

tonspråk

I samarbete med Vänersborgs kommun, Rikskonserter, Stim/Svensk musik, Västra Götalandsregionen.

www.miv.se

MUSIK I VÄST

Sveriges musikhögskolor bjuder in till

MUSIK 2010
PEDAGOG

ÅRETS TEMA:
Tillsammans!

1-3 november på
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

- Den nya lärarutbildningen
- Workshops och seminarier
- Forskarforum
- Konserter
- Pub

Du har väl anmält dig?

Program, information och anmälan på
www.kmh.se/musikpedagog2010

ÖREBRO UNIVERSITET
GÖTEBORGS UNIVERSITET
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK
MUSIKHÖGSKOLAN INGESUND
LUNDS UNIVERSITET
Musikhögskolan i Malmö
KUNGL. MUSIKHÖGSKOLAN I STOCKHOLM
LULEÅ TEKNISKA UNIVERSITET

UTBILDNINGAR 2011

Ansök senast 15/1 2011 | Ny lärarutbildning!

FRISTÅENDE KURS

Från tass till lejonklo 2
Fortbildningskurs för pianopedagoger, 7,5 hp

KMH PÅ CD

KMH Folk 2010, Rosell & Sköld: Körverk, med flera

KUNGL. MUSIKHÖGSKOLAN I STOCKHOLM

www.kmh.se | 08-16 32 00

Västerås!

Västerås kulturskola har av Svenska rikskonserter och STIM/Svensk Musik blivit utsedd till Årets Musik- och kulturskola 2010. Svenska mästare.

Så här motiverade juryn sitt beslut vid prisceremonin i Malmö:
Västerås kulturskola - kulturskolan som tar ett helhetsansvar!
Västerås kulturskola har tradition, förnyelse, stor bredd och hög kvalitet. Skolan arbetar målinriktat med elever med funktionshinder, har en världsmusikorkester, arbetar med estetiska lärprocesser i grundskolan, med äldreomsorg och har yrkesförberedande linjer. Skolan har också en stor samverkan med föreningar och kulturinstitutioner. Västerås kulturskola är en närmast komplett kulturskola med ett tydligt kommunalt uppdrag att vara en viktig del av hela Västerås kommun.

KulturSmockan gör ett besök i Västerås och träffar kulturskolans chef Mats Widelund.

Vilka delar av er verksamhet tror du var mest i fokus när ni blev utsedda till svenska mästare 2010?
- Jag tror det främst var bredden, alla de olika delarna tillsammans. Ser vi till den pedagogiska verksamheten tycker jag vi är bra på blås, dans, olika former av projekt, musikaler. Kanske också vårt arbete med gruppundervisning, digitaltrummor, gitarrstudios mm hade betydelse. Inom övriga delar finns skapande skola och det vi kallar kulturgarantin.

Kulturskolechef Mats Widelund.

Funktionshinder, äldreomsorg, grundskola, världsmusik. Lyckas ni också få de här grupperna att mötas?
–Det ligger i vårt uppdrag att arbeta generationsöverskridande. Vi har genomfört en del, men det finns väl en del att fortsätta arbeta med… Vi har samlat ihop våra olika uppdrag att förmedla kultur till olika målgrupper i ett gemensamt arbetssätt som vi kallar ”Kultur i stadsdelarna”. Där vi gör kulturverksamhet som har blandade målgrupper.

Ert arbete med världsmusik blir man ju nyfiken på…
– Vi har arbetat med det i ensembleform i två år. Alla instrument. 20- 25 deltagare i alla åldrar. Bara gehörsinlärning av musik från olika länder. Slagverk, gitarr, mandolin, sax, fiol, valthorn mm. Väldigt spännande och uppskattat.

Hur ser förhållandet mellan musikelever och andra elever ut i er skola?
– Musiken är klart störst. 2150 elever. Dans 472. Teater 131. Bild 108. Funktionshinder mm 98 elever. Teater och dans tycker jag tar stor plats på skolan i förhållande till storleken. Kön finns främst på gitarr, piano och sång. Vi fick faktiskt en halv miljon extra 2007 till för att korta köerna. Vi kunde ta in drygt 300 nya elever! Samtidigt fick många nys om att det gick att få plats på ex gitarr, så kön minskade bara med 100 st.

Ni har också yrkesförberedande linjer?
– Det handlar inte minst om balettelevskolan med sina 100 elever. Väldigt bra verksamhet. Startar tidigt. De lite äldre

Årets musik

eleverna tränar 4 ggr per vecka och då går ändå flera i en grundskola eller gymnasieskola med dansinriktning. På musiksidan har vi en mer traditionell fördjupningslinje för 18 elever. Teaterlinjen är den yngsta där har vi än så länge bara åk 1 och 2. (vilket innebär elever i gymnasieåldern) Många av de elever som gått fördjupningslinjerna går vidare till olika högre utbildningar.

Hur länge bör vi klara av att ta hand om eleverna?
– Jag tycker att vi borde klara att förbereda dem här så att de kan gå direkt till högskolan från oss. Inom andra områden går man ju direkt från gymnasiet till högskolan. Varför inte hos oss?

När skall de börja då?
– Danseleverna börjar när de är 4 år och vissa musikkurser börjar när eleverna är 5 år. Jag tycker att lärarna är snabba och bra på att ta hand om elever som vill lite mer.

Jag tror mig ha förstått att ni är mycket av en kulturförvaltning också?
– Ja, Kulturcentrum – som är en del av kulturskolan – ansvarar bl.a. för samordning för alla kulturprogram, den s.k. kulturgarantin, för barn och ungdom, för skapande skola, kultur för äldre mm. Vi har genom Kulturcentrum samarbeten med i stort sett alla kulturföreningar, institutioner och andra aktörer som arbetar med kultur i Västerås.
Ni har beställare- och utförarkoncept i Västerås. Påverkar det er verksamhet?

– Kanske genom att vi har ett tydligare uppdrag än många andra kommuner. Vi får också ansvar att jobba med uppdraget under ett år, ingen detaljstyrning. Nackdelar? Kanske en del extra administration. Det fungerar annars bra. Vi är en stor och viktig del av kultur idrotts- och fritidsnämndens verksamhet. Hade vi varit en liten del av utbildningsnämnden hade det varit mycket få politiker som engagerat sig i vår verksamhet.

Vad har priset betytt för er? Internt och i kommunen?
– Vi har blivit uppvaktade och fått gratulationer från både fullmäktige och kultur, idrotts- och fritidsnämnden. De flesta i Västerås som jag träffar vet också om att vi är Årets kulturkskola. Det är en bekräftelse på att vi gör något bra. En kvalitetsstämpel. Det har också fungerat som ett argument för att lyfta verksamhet i lokala media. Personalen har också stärkts. Sträcker på sig. Vi får också många studiebesök.

Du blev nyligen invald i SMoKs styrelse. I samband med det framförde du i KulturSmockan att kulturskolorna borde hitta fler samarbetspartners. Vilka tänkte du på då?
– I första hand på vårt arbete mot äldreomsorgen Men också sponsring. ARTY som är en stiftelse som stöttar samarbeten mellan kultur och näringsliv här i Västerås. De arbetar för att öka sponsringen. De erbjuder sig bl.a. att ta fram kulturtav-

k- och kulturskola

lor – företagen kan sponsra affischplatser om kommunen står med affischer och administration. Tidigare har konstnärer fått designa sponsrade parkbänkar som nu finns uppställda längs åstråket. Det är ofta svårt att få sponsring av barnkultur…men kollar vi på vilka föräldrarna är till våra elever så ser vi ju vilken stark grupp det är.

Hur ser framtiden ut?
– Just nu handlar det mycket om Puffimok. Stort projekt som ger oss många fortbildningsdagar. Sedan arbetar vi en del med att förbättra orkesterstrukturen. Vi har bl. a. startat en ungdomssymfoniorkester. Teater- och bildämnena behöver befästas ….Skapande skola- arbetet fortsätter. Jag tror också det finns en del kvar när det gäller kulturskolans samverkan med andra kulturinstitutioner. Man kan slås av hur lite kunskap det finns inom kulturskolevärlden om övriga kulturinstitutioner, dans- och filmkonsulenter mfl. Och vice versa. De saknar ofta kunskap om kulturskolan.

Ok, grattis då!
Tack.

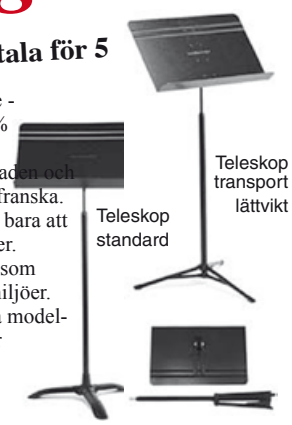
Text : Håkan Sandh
Foto: Kulturskolan i Västerås och Håkan Sandh

Du vet väl att
nyheter från andra media
finns varje dag på
www.smok.se
Där kan du också skriva
dina egna kommentarer!

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

Världsledande - med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i 5 olika modeller från 495 kr (exkl. moms)

mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, **- fax:** 013-527 52

EL SISTEMA ÖVER

Simón Bolìvar Youth Orchestras besök i Göt

Anna Gonzales

BESÖK SOM SKA GE EFTERKLANG!

Den venezuelanska ungdomsorkestern Simón Bolìvar Youth Orchestra kom till Göteborg den fjärde juni i år. Besöket sammanföll med introduktionen av den första svenska El Sistema-satsningen som sker i Hammarkullen under innevarande höstterminen.

Orkesterns blåsarsektion var med på Göteborgs nationaldagsfirande i Slottskogen, där de spelade tillsammans med Göteborgssymfonikerna under ledning av Gustavo Dudamel, som själv en gång startade sin musikerbana i denna orkester. Närmare 30 000 entusiastiska besökare bjöds på en musikalisk högtidsstund i ett perfekt sommarväder!

Dagarna därefter ägnade sig de unga venezuelanska musikerna åt seminarier, workshops och konserter i Göteborgsregionen. För att nå ut till så många som möjligt, delade den stora 200-mannaorkestern upp sig i kvartetter för att spela på skolor och andra ställen. Där fick eleverna möjlighet att prova på instrumenten under trevliga former. Efter en veckas vistelse i Göteborg med omnejd bar det av till Stockholm och Finland. Därefter reste de vidare till fler länder i Europa.

REPETITION I GÖTEBORGS KONSERTHUS ONSDAG DEN 9/6 2010:

De två första timmarna ägnas åt de fantastiskt svängiga rytmerna i Carrenos Margeritena och danser ur baletten Estancia av Ginastera. Trots regn och rusk utanför, spelar orkestern med en vårlig och ungdomlig friskhet i ”spetsade” klanger. Om man nu inte hade kunnat se orkestern, skulle man ändå kunnat höra att den bestod av bara unga musiker i 20-års åldern? Är klangen och spelsättet beroende av ålder? Det verkar vara så! Naturligtvis spelar kultur, tradition, nationalitet och praxis in, men, ändå…

Då och då under repetitionen skojar Gustavo Dudamel till det ordentligt, och orkestern ”viker sig” av skratt!

I pausen tänker jag försöka intervjua någon av musikanterna. Det visar sig inte vara så lätt. Många har inte ätit frukost och skyndar sig till utrymmena bakom scenen, andra börjar musicera i grupper här och var på podiet. De jobbar med svåra passager i Beethovens symfoni nr 5 som skall repeteras efter paus. Några spelar före, och rätt som det är hänger flera på. Det blir ett spontant och naturligt musicerande. Känslan liknar den som kan uppstå på en spelmansstämma, där man plötsligt glömmer bort tid och rum för att ge sig hän åt musiken med lust och glädje. Tyvärr är det väldigt få av musikanterna som kan prata engelska vilket gör det svårt att intervjua. Mina spanska språkkunskaper lyser med sin frånvaro…

EL SISTEMA: ETT SÄTT ATT LEVA!

Ändå hugger jag tag i Anna Gonzales som är 27 år, innan hon försvinner för att ta sig en sen frukost. Hon har spelat violin sedan 14 årsåldern då hon startade i El Sistema. Anna får hjälp med översättning av några personer i närheten. Hon är uppväxt i Falcón Estate, en stad vid kusten i Venezuela och berättar att El Sistema är hennes familj. Där får hon möjlighet att utvecklas, både som musiker och som människa. På frågan om vad hon vill göra i framtiden svarar hon, att hon vill fortsätta att på detta sätt hjälpa unga människor till en bättre framtid, och hon vill främst göra det där hon bor

R HELA VÄRLDEN!

eborg, Hammarkullen och Västra Götaland

och arbetar. När jag undrar om hon tror att det är möjligt att starta ett El Sistema i Hammarkullen, nickar hon bestämt.

– Målet är ju att starta El Sistema-orkestrar över hela världen! säger Anna Gonzales.

Ismel Campos är också 27 år och kommer från Copis Edo Falcòn i Venezuela. Han försöker göra sig förstådd på en väldigt knagglig engelska. Ismel fick möjlighet att börja spela violin som 10-åring i El Sistema.

– Musik är alltid roligt! Det finns alltid något nytt att upptäcka. Jag vill sprida musikens glädje till andra människor, säger han.

EL SISTEMA, EN RÄTTIGHET FÖR ALLA BARN OCH UNGDOMAR!

Det borde vara självklart att alla barn och ungdomar skall ha samma möjligheter att spela ett instrument om de så önskar! Musikalitet sitter ju inte i social status, nationalitet eller hudfärg. El Sistema kanske blir en rättighet som skrivs in i FNs barnkonvention? Tänk om det blir så, och tänk, om alla de nu framväxande orkestrarna verkligen resulterar i ett El Sistema över hela världen!

Text och foto: Charina Widmark

Gustavo Dudamel leder repetitionerna i Göteborgs konserthus

Bagatell 4

ORKESTER/ KÖRSTOL

645:-(exkl moms)

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol ”Sittra” finns med 3 olika fasta lutningar från 645 kr och två varianter med steglös inställning av bak- och framben från 865 kr.
Stapelbar, stoppad och klädd, hårdtestad med toppbetyg.

Bagatell *musikprodukter*

mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

El Sistema i Sverige?

I samband med Simón Bolîvar Youth Orchestras besök i Sverige anordnade Göteborgs konserthus flera dagar med konserter, seminarier och diskussioner.

Vid ett av diskussionstillfällena var ämnet om det går att överföra konceptet El Sistema från Venezuela till Sverige. Vad innehåller det? På vilket sätt skiljer det som från kulturskolans verksamhet i Sverige?

En viktig skillnad är att El Sistema, trots inriktningen på ungdomssymfoniorkestrar, i första hand är ett socialt projekt. Det bekostas av den Venezuelanska staten och ligger organisatoriskt under socialdepartementet. ”Det handlar inte bara om musik utan om att växa som människa och bli en klokare medborgare” säger grundaren och polarpristagaren José Antonio Abreu.

Ekonomiskt och i antal lärare är El Sistema faktiskt ungefär lika omfattande som den svenska musik- och kulturskolan; 1,7 miljarder och 5-6 000 lärare. Naturligtvis är siffrorna inte helt jämförbara. Den helt avgörande skillnaden är ändå att i El Sistema får eleverna undervisning sex dagar i veckan! Vardagar mellan 14-19 och lördagar kl. 9-14. Hur klarar de det på samma kostnad som vi har i

Sverige? Det blir jag inte helt klok på men inom El Sistema handlar det i stort sett alltid om stora grupper barn, stora orkestrar där också äldre elever tar hand om yngre. ”Man behöver inte vara lärare för att undervisa men man måste kunna mer än den man undervisar”, som en av orkesterns ledare lite drastiskt uttryckte skillnaden i synsätt.

Camilla Sarner, initiativtagare till El Sistema-projektet i Hammarkullen i Göteborg beskrev hur de tänkte sig den svenska varianten. Riktigt samma omfattning som i Venezuela blir det inte, men ändå omfattande med ”svenska mått”. Eleverna skall få undervisning 3 gånger/vecka i samverkan med andra kommunala verksamheter; på förskola, 4-5 åringarna, på fritidshem, 6-9 åringarna, inom en fritidsklubb, 10-12 år och på en fritidsgård med tonåringarna.

Camilla gjorde under en debatt en intressant analys av skillnaderna i uppläggning av verksamheterna i de båda länderna:

El Sistema	**Sveriges musik- och kulturskolor**
Musik som verktyg för social utveckling, stärka gruppen – samhällsbygge	Stärka individen i förhållande till Gruppen
30 timmar/vecka	20 minuters individuell undervisning per vecka
Syfte att lära sig samarbeta	Syftet är estetiskt – lära sig spela ett instrument
2 – 25 år	9 -19 år
Bryta fattigdomens cirklar, sorterar under hälso- och socialdepartementet	Fritidssysselsättning, att ha något att göra… Sortererar under kultur & fritid eller skola/utbildning
Klassisk musik för alla	Den självreproducerande akademiska medelklassen
Spela med hjärtat!	Spela med huvudet?

KulturSmockan får en intervju med Camilla Sarner

Först ett stort grattis till dig, Kulturskolan i Angered, Göteborgs Symfoniorkester (GSO)och andra involverade. Hur har ni lyckats på medel till ert El Sistema?

- Vi har fått finansiering i ett år via de medel som Göran Johansson på sin tid speciellt satsade på kulturskolan för att utveckla och förnya den. Det är 6 miljoner/år som kulturnämnden i Göteborg delar ut. Det är ett tillfälligt stöd.

På längre sikt känns det fortfarande mycket osäkert. Vi måste jobba mycket strategiskt och målmedvetet för att hitta en finansiering. Detta är inte en satsning som låter sig visa på resultat för en utvärdering efter ett år. Chefen för GSO, Helena Wessman, och jag har enats om att resultat får vi se på 10 års sikt.

More blood! ropar Gustavo Dudamel, GSOs chefsdirigent.

Ni har i många år bedrivit en framgångsrik musikverksamhet i grundskolorna i Angered. Den togs nästan helt bort av ekonomiska skäl förra året. Nu återuppstår en del av den verksamheten i El Sistema- modell. Hur ser du på det?

- Som tur var togs den inte helt bort, utan vi har det mesta i behåll. En grundskola har också stängts pga av sjunkande elevantal. Tyvärr är tendensen stark hos oss att eleverna söker sig till friskolor och skolor i centrum. Underlaget för hur många klasser som kan få musikhandledning via kulturskolan minskar. Det är ändå denna bas som utgör grunden för att vi skall kunna starta El Sistema i Hammarkullen. Den ordinarie verksamheten får bara inte lika stor uppmärksamhet i media.

Det här med att äldre elever undervisar yngre, hur ser du på det?

- Undgomspraktikplatser är Sveriges sätt att hantera detta på. Vi öppnar nu tre praktikplatser för unga musiker, (de som har gått ut estetiska programmet, eller de som gått ut folkhögskola och ännu inte kommit in på högre musikstudier). Vi skall nu öppna dessa platser så får vi se om det finns ett intresse. I så fall kan jag i det närmaste fördubbla vuxennärvaron. Jag tror att det finns en pedagogisk poäng här också med att det inte bara är ”instrumentalläraren” som kan vara förebild för den lärande eleven.

Finns en risk för en devalvering av begreppet El Sistema ?

- Vi håller på att ringa in begreppet. Vill göra det med dem som har mandat och täckning att göra det, t ex Gustavo Dudamel. Ja, risken tror jag finns, att det t ex för vissa betyder en extra satsning på kulturskola i ett område med ”invandrare”. Det kan det vara, men det är inte bara det. El Sistema är t ex också en skola för medelklassen i Venezuela.

Vi såg ju tillsammans GSO och Simon Bolivar Youth Orchestra framföra Stravinskijs Våroffer. Hela publiken stod upp och skrek efteråt. Det var det närmaste en fotbollspublik jag varit del av på en konsert! Vad är det som förmedlas? Är det att spela med hjärtat istället för huvudet?

- Ja, jag tror att det är kärnan. Tänk i stora cirklar. På 70-talet ville Abreu hitta ett verktyg för samarbete. Han såg en möjlighet i Europa, symfonikorkestern och den klassiska musiken. Nu efter 35 år kommer den tillbaka. Vad har Sydamerika tillfört? Jo, att spela med hjärtat. Det ligger, tror jag, mycket starkare i hela deras kultur att uttrycka sig känslomässigt ha tillgång till sina känslor osv. Finns det inte många exempel på det utanför musiken?

Varför har vi inget flaggskepp i vår ultradecentraliserade och osammanhängande svenska kulturskola? Är svaret just för att den är en ultradecentraliserad och osammanhängande?

- Ja, nu tar vi nya tag för att hitta en sammanhängande röd tråd för en bra orkesterutbildning i Göteborg. Det hoppas vi kunna göra tillsammans med GSO och universitetet.

Text: Håkan Sandh
Foto: Charina Widmark

Bagatell 5

Akustikskärmar
Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

www.bagatell.se - 013-527 50

Projektledningsgruppen på knä framför ett foto av några klassiska musiker uppsatta på en vägg i Musikkonservatoriet i danska Århus. Från vänster: Ulrika Jörgensdotter, Gunnild Bak de Ridder och Lars-Emil Johannessen.

KRUT

– Projektet det kommer att låta om!

Nu pågår uppstarten av projektet KRUT för fullt. Som vi tidigare skrivit om i denna tidning har SMoK blivit projektägare till ett stort EU- projekt som genomförs i samverkan med Norskt kulturskoleråd och Damusa i Danmark. 23 kommuner i Kattegatt/Skagerackområdet deltar. 135 lärare, 25 chefer, elever, politiker och högskolerepresentanter kommer också att delta. Under projektets tre år skall deltagarna tillsammans ta fram 5 ”strategidokument” kring hur musik- och kulturskolorna framöver kan arbeta med mångkultur, funktionshinder, talangutveckling, digital teknik och kreativitet/entreprenörskap. En stor uppgift!

Projektet kommer att ledas av Ulrika Jörgensdotter, SMoK, som tillsammans med Gunnild Bak de Ridder, Damusa, och Lars Emil Johannessen, Norsk kulturskoleråd bildar projektledningsgruppen.

Ulrika har precis kommit igång som projektledare. KulturSmockan ringer henne på KRUT-kontoret i Kungsbacka.

Hur går det med planeringen? Hur långt har ni kommit?
- Vi är i startstartgroparna. Vi har sett över hela projektet, vilka mål som finns. Funderat över KRUT-föreställningen 2012, där ungdomar möts över landsgränser, över kulturgränser, funktionshinder och erfarenheter. Just nu är annars fokus på första träffen i oktober med politiker, högre tjänstemän och chefer för de medverkande kulturskolorna . Projektstart för lärarna kommer i november.

Vad är det bästa med projektet?
- Att det är ett utvecklingsprojekt. Ingen har färdiga svar utan vi skall inom projektet själva ge svar på de frågor vi ställt oss. Tre länder ger olika erfarenheter som bidrar till att vi får ett bra resultat. Tre år ger tid att hinna fram.

Finns det några fallgropar du försöker undvika?
- Kanske inte fallgropar, men en svårighet ligger i språken. Hur lång tid tar det innan alla är bekväma med föreläsare från alla tre länderna? Det finns lärare bla med invandrarbakgrund som inte tycker de klarar att förstå de två ”främmande språken”.

Hur går samarbetet över vattnet i Skagerack och Kattegatt?
- Jag tycker det går bra. Självklart är vi i startgroparna men det går bra, och är otroligt spännande.

Hur känns det så här långt?
- Otroligt kul, mycket att sätta sig in i, och de första konferensdagarna kommer lite för snabbt.

OK, lycka till då!

Text och bild: Håkan Sandh

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flaggskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra ”Teleskop” finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör ”Dir Regal” till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partitur och stämmor. Välj till vår ”strålande” belysning.

Pris: 2000 kr (exkl moms)

Bagatell *musikprodukter*

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, **- fax:** 013-527 52

läsvärt

Reservat eller mar

Avhandlingar som berör musik- och kulturskolans verksamhet duggar inte tätt. Därför att det extra roligt att ta del av Kristina Holmbergs ”Musik- och kulturskolan i senmoderniteten: reservat eller marknad?” Lunds Universitet /Musikhögskolan i Malmö 2010.

Avhandlingens andra kapitel handlar om musikskolans framväxt och förutsättningar och är en intressant redogörelse. Kristina skriver bla om SOU 1962:51 där ”enligt den dokumentationen som redovisas riktar musikskolans verksamhet, undantaget den förberedande, sig till intresserade och talangfulla barn och ungdomar, alltså en form av begränsning där inte alla som ville fick delta.” Först på senare år har musik- och kulturskolan, menar författaren, mer medvetet riktat sig till ”alla barn”. I vart fall för mig känns det lite främmande att den sk FU hade en sådan uttalad roll att sortera agnarna från vetet. I min värld var musikskolan redan från start bl.a. ett sätt att ge ”alla” möjlighet att få instrumentalundervisning. Jag ifrågasätter inte Kristinas källor och slutsats – men jag blir förvånad.

Kristina har valt att beforska lärarnas bild av musik- och kulturskolan och utifrån den göra en analys av verksamheten. Liksom i många andra forskningsrapporter jag läst på senare år är hennes utgångspunkt att den ”sanna”, ”objektiva” bilden av musik- och kulturskolan inte finns. Den består snarare av många sanna bilder, tecknade med olika ögon. Den bild som presenteras i avhandlingen

är en av flera ”sanna” bilder.

27 lärare från sex kulturskolor har medverkat i studien. De kan, enligt avhandlingen, ”ses om representanter för sin yrkesgrupp” även om de inte utgör ett representativt urval av lärare. 17 av lärarna är kvinnor, 10 män. Bland kvinnorna finns några som arbetar med dans, drama, bild och media. Samtliga män är instrumentallärare. Jag tror att på flera punkter i avhandlingen ger denna relativt lilla grupp lärare ändå en bra bild av svensk kulturskolas lärarkår. I vissa frågor undrar jag däremot om de slutsatser som görs verkligen blir tillräckligt representativa för att utgöra underlag för de diskussioner som förs i avhandlingen. Jag återkommer till det.

Kristina gör en sammanfattning av lärarnas bild av musik- och kulturskolan genom att låta en fiktiv lärare beskriva deras åsikter:

Den undervisning vi lärare bedrivit tidigare fungerar inte så bra längre eftersom eleverna inte accepterar den. Eleverna har förändrats och vill vara med och bestämma över undervisningen i stor utsträckning. Tittar vi framåt i tiden är verksamheten på väg att förvandlas till ett fritidsnöje, där barn kan komma och gå lite som de själva vill. Vi känner oss frustrerade över att de instrument och den musik som vi kan inte har en självklar plats i detta scenario. Det kulturarv vi är satta att föra vidare håller på att trängas undan av marknadsestetiken. För att kunna behålla eleverna (våra jobb samt verksamheten vid musik- och kulturskolan) tvingas vi anpassa oss till elevernas önskningar. När vi undervisar i grundskolan har våra djupa kunskaper däremot större möjlighet att komma till sin rätt.

Jag tycker det är en anmärkningsvärt negativ bild som ges av lärarkåren. I avhandlingen i sin helhet blir bilden i och för sig något mer differentierad, men stämmer denna sammanfattande negativa bild? Här blir jag mer osäker. På en punkt, att grundskolan skulle ge större möjligheter att praktisera djupa kunskaper än kulturskolan, anser jag att resultat måste vara missvisande. Där kommer urvalet av lärargruppen och storleken av denna in. Jag vill påstå att den är för liten för att dra denna typ av slutsatser.

Hela sammanfattningen andas också musikskola. När ett så här stor avhandlingsarbete genomförs anser jag att det behövs ett större urval och ett säkerställande av att olika lärargrupper, som dans – och dramalärare, är tillräckligt många för att det skall bli ett representativt urval även för den gruppen lärare. Förmodligen några hundra. Annars tecknas ingen bild av kulturskolan.

Det är naturligtvis välkommet med en kritisk granskning av musik- och kulturskolan. Kristina påpekar i sitt avslutande kapitel att frånvaron av framförallt nationella tydliga styrdokument riskerar att sätta lärarna i en svår situation. Lärarna får navigera utan karta och kompass. Hon för också resonemang i lite olika riktningar:

”Musik- och kulturskolans lärare är experter på sina instrument och i sitt estetiska ämne, med tillhörande repertoar och stilar. Att också utnyttja detta i verksamheten och dessutom tydligt de-

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER
till skolor och privatpersoner
Skolornas Musikvaruhus Sareco AB
Sareco®
www.sareco.se Etablerad 1958 Tel 026-61 74 60

knad?

klarera detta innehåll utåt till elever, föräldrar och samhälle skulle kunna skapa en skarpare karaktär åt musik- och kulturskolan".

Lite senare: "Men möjligtvis är det så att senmodernitetens tendenser också erbjuder andra scenario, där reproduktionen inte behöver få den genomträngande effekt som den fått i tidigare samhällstillstånd. Den kulturella vändningen för med sig en uppluckring av de sociala strukturernas betydelse och en öppning för andra mer flexibla värderingar. Detta kan musik- och kulturskolan dra nytta av."

De här citaten pekar i två helt olika riktningar och visst ligger det mycket i att dessa frågor lyfts, inte minst i diskussionsform, till en nationell nivå.

Den begränsade storleken på intervjugruppen är som sagt ett problem. Tyvärr tycker jag att denna brist på större "material" att beforska återkommer i flera avhandlingar. Risken är stor att man drar för generella slutsatser ur enskilda resultat.

Ett annat mer metodiskt problem är intervjusituationen i grupp. Många lärare är tyvärr svältfödda på personer som intresserar sig för deras arbete. Min erfarenhet säger att det lätt leder till att de beklagar sig när de intervjuas i grupp. Jag vill inte genom det kritisera lärarna, men det kan i en sådan här undersökning ge en mer negativ bild av yrkesgruppen än den "sanna". Skulle det framkomma andra åsikter om de intervjuades vid flera tillfällen och enskilt? Jag tror det.

Håkan Sandh

PS. Hela avhandlingen finns för nedladdning på www.smok.se. Vi på KulturSmockan välkomnar också kommentarer och inlägg via webb eller mail. DS

Cellolever från Västerås kulturskola.

Det kom ett mail…

Vi har i KulturSmockan följt utredningen om ny lärarutbildning och förslaget som följde den. SMoK har varit mycket kritiska mot delar av förslaget, risken att lärare i de estetiska ämnena skulle få för kort utbildning i sitt estetiska ämne och framförallt att det inte skulle finnas någon lämplig utbildning för lärare till kulturskolan. Regeringen har nu beslutat att till en del beakta dessa synpunkter. Via ett mail till SMoK meddelade regeringen bl a:

"Regeringen har nu fattat beslut om examensbeskrivningarna för de fyra nya lärar - och förskollärarexamina samt även beslut om möjliga ämneskombinationer inom ämneslärarexamen. Inom ramen för regeringens beslut om ämneskombinationer öppnades bl.a. annat en möjlighet för lärare inom bild, dans, musik och teater att läsa ytterligare 90 högskolepoäng inom det valda ämnesområdet. Detta gjordes främst med hänsyn till att blivande lärare inom gymnasieskolans estetiska program skall nå en tillräcklig kompetens, men regeringen bedömer att beslutet även i stor utsträckning tillgodoser de behov som finns inom musik- och kulturskolorna."

Därmed är en del av de problem vi såg framför oss borta. Men inte allt. Dels är en danslärare utbildad för gymnasieskolans estetiska program inte självklart lämplig som danslärare i barndans. Gymnasie- och förskoleåldern kräver olika sorts pedagogik. Den stora bristen är fortfarande att det saknas en utbildning och lärarexamen specifikt för kulturskolans verksamhet.

Ett steg framåt i alla fall…

Text: Håkan Ssndh

Bagatell 6

2 000:-
(exkl moms)

PIANO-GASPALLEN standard
Sluta skruva!
Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.
Nyhet: GASPALLEN ERGO 2500:- (exkl moms)

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, **- fax:** 013-527 52

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar
Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Medar flygel

Medar piano

Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, **- fax:** 013-527 52

Selma Music

Sveriges förmånligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från
klarinett	95:–
tvärflöjt	95:–
trumpet	95:–
trombone	95:–
altsax	175:–
tenorsax	175:–

– Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
– Obegränsad hyrestid utan köptvång
– Vid köp tillgodoräknas 2/3 av inbetald hyra – Obs! oavsett hyrestidens längd.

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60
e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

Från vänster Lotta Brilioth Biörnstad, Maria Weisby, Tua Stenström, Ulrika Lindblad och Håkan Sandh.

Vad lägger vi i kofferten?

Vi har här i KulturSmockan följt diskussionen kring regionala portföljer som sedan blev koffertar. Staten vill fördela sina kulturpengar i dialog med landsting och kommuner. Som underlag skall det finnas en regional kulturplan. I den kulturutredningen som väckte förslaget beskrevs innehållet i dessa kulturplaner inte bara som den kulturverksamhet landstingen bedrev utan också kommunernas. Som exempel på kommunal kulturverksamhet som kunde diskuteras regionalt nämndes biblioteken och kulturskolorna.

Den första frågan är naturligtvis om det finns något att vinna för kulturskolorna att engagera sig i detta. SMoKs styrelses uppfattning är att det finns det. Det framgår av SMoKs remissvar. Som jag ser det finns det för kulturskolorna två olika ingångar. Den ena delen handlar om hur kulturskolorna kan arbeta i samverkan med den professionella kulturen i länet/regionen. Den andra är om kulturskolorna i dessa regionala kulturplaner även kan skapa en regional nivå på kulturskoleverksamheten.

Lotta Brilioth Biörnstad

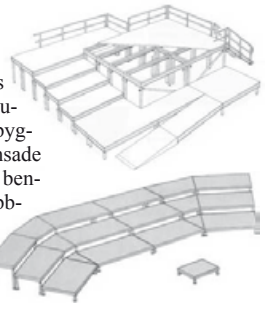
Bagatell 9

"Stage"

Orkester/ körpodier

Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scénbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

Bagatell *musikprodukter*

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER
till skolor och privatpersoner
Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

Sareco®

www.sareco.se ***Etablerad 1958*** Tel 026-61 74 60

KulturSmockan besökte en träff i Sörmland. Den arrangerades i samverkan med Puffimok-projektet (EU-pengar för regional kompetenshöjning) En av initiativtagarna var Gunnel Nelzén - filmkonsulent i Sörmland. Hon, Berit Westin och Lennart Ejeby från Vingåkers respektive Katrineholms kulturskola, svarade för arrangemanget. Staten var där – företrädd av departement och Statens Kulturråd. Regionens professionella kultur och regionens pedagogiska nivå – konsulenterna – och även lokala tjänstemän och politiker var där. Upplagt för bra samtal, och det blev det också. Kulturskolorna var väl företrädda och dagen ägnades också åt båda de aspekter av regional samverkan som jag skissade ovan.

Lotta Brilioth Biörnstad presenterade sig. Hon har nyligen tillträtt en tjänst som ansvarig för barn- och ungdomskultur på Kulturrådet. Som sådan får hon en helt ny roll på rådet. Regeringen har gett Kulturrådet ett tydligare uppdrag att arbeta med kultur för barn och unga. I uppdraget ska bland annat ingå att ta fram statistik, följa forskningen och föra dialog med regioner och kommuner. Kulturverksamheter i skolan ska redovisas särskilt och uppdraget ska genomföras i nära samarbete med kommunerna. Detta hoppas vi också öppnar för en bättre dialog mellan kulturskolorna och staten. Den har länge varit nästan obefintlig.

En annan del av Kulturrådet ansvar är bidragen till Skapande skola. Tua Stenström redogjorde för satsningen som blivit mycket framgångsrik. Inte minst genom att över 90% av kommunerna har sökt medel. Dessutom har på många håll en bättre dialog mellan skola och kulturskola uppstått. Lite ironiskt kan man konstatera att det närmandet inte skett på nationellt plan. Skolministern talar aldrig om Skapande skola-satsningen. Den är inte en del av skolpolitiken utan av kulturpolitiken. Varför?

När det gäller samverkan mellan kulturskolorna diskuterades de punkter som fanns i SMoKs remissvar; samverkan och verksamhet på länsnivå för funktionshindrade, för ”små” grupper/udda instrument/ etniska grupper etc, för den avancerade nivån, läger- och större projekt, kompetensutveckling mm. Dagens gruppdiskussioner visade att det finns intresse för flera delar. Bl.a. bildades i Sörmland en grupp med konsulenter och kulturskolepersonal kring lägerverksamhet framöver. Många höll också med om att det borde vara lika självklart för en elev att kunna välja grannkommunens kurs, som inte erbjuds på hemmaplan, som att samma kille/tjej kan välja grannkommunens fotbollslag. Varför ”kommunarrest” just inom kulturverksamheten?

En annan av föreläsarna var Maria Weisby, scenkonstchef på Scenkonst Sörmland.

Hur ser du på kulturskolornas roll i ett sådant här regionalt sammanhang?

- Vårt uppdrag i länet är dubbelt. Dels finns ett pedagogiskt ansvar genom konsulenterna och dels ett uppdrag att förse regionen med professionella föreställningar. All professionell verksamhet startar någonstans i en amatörverksamhet, på exempelvis en kulturskola, så på det sättet har allt vi gör en relation till kulturskolorna. Vi måste hitta former för samverkan. Hur det skall gå till diskuteras för fullt nu. Svaren är inte färdiga.

- För min del tror jag att det måste börja på ett lokalt plan. Ibland är samverkan mellan olika nivåer, mellan skolan och kulturskolan, till och med svår där.

Jag hör ibland att kulturskolans personal har dålig kunskap om det övriga offentliga kulturlivet – och vice versa – att proffsen har dålig koll på kulturskolan. Hur ser du på det?

- Jo, så kan det vara, men jag tror faktiskt att vi, genom vår pedagogiska verksamhet, har bättre kunskap om kulturskolans verksamhet än de om oss.

- Annars är jag att det ibland oroad över att kulturskolans professionella pedagogiska nivå, att det finns pedagoger med kunskap att hantera vad som händer i en ung människas kropp när hon exempelvis dansar, hotas av att man låter vem som helst svara för undervisning. Inte inom kulturskolan utan generellt. Ofta i ordalag av att kultur är så bra för självutvecklingen… men det krävs kunskap och professionalitet att hantera det!

- Det finns också gemensamma frågor vi kan arbeta med, exempelvis hur vi når de grupper som idag står utanför kulturverksamheten. Ett exempel kan vara somalier. Jag gissar att de är dåligt representerade även inom kulturskolan? Det är viktigt att kulturskolan är….kan jag använda ordet demokratibildande.

Text: Håkan Sandh
Foto: Håkan Skoglund och Sven Strömblad

Sven-Olof Juvas, Flen pratar och Berit Westin lyssnar

www.noter.eu

Lennart Ejeby och Gunnel Nelzén

Strängnäs i fokus!

Krönikan

Efva Lilja.

Kulturskolan blir konstskolan!

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

dinfiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRFJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE · WWW.DINFIOL.SE

Om kultur definieras som den form vi ger vårt samhälleliga liv är konsten livsviktig för förståelse oss emellan. Genom våra konstnärliga uttryck kan vi avläsa och utveckla det kulturella tillståndet. Ifrågasättandet av det rådande är en förutsättning för utveckling. Kunskap ska prövas, omprövas och tillföras ny näring. Det gör barn hela tiden. I konsekvens av detta omdefinierar sig nu Kulturskolan till Konstskolan.

Våra konstområden utgör en viktig samhällelig livsnerv. Den samtida konsten bespeglar vår tillvaro och tillgängliggör nya perspektiv på många olika kunskapsfält. Konsten erbjuder oss en möjlighet att få syn på vad annars lätt hamnar i det fördolda. Konsten aktiverar oss, skärper våra sinnen och ställer krav på medverkan och ställningstaganden. Ibland ger den ro och rum för eftertanke, ibland ställer den krav på aktivitet utifrån provokation och konfrontation. Genom konst utvecklas både en individuell och en samhällelig självbild. En livsnerv i vår kultur!

Den nya Konstskolan ska verka för konst som en möjlig väg till meningsskapande handlingar. Verksamheterna ska ge tilltro till andra möjligheter än de som vardagen ofta konserverat i stereotypa kommersialiserade modeller och de ska ge mod att våga tro på att det vi drömmer om är möjligt, att våra frågor, tvivel och ifrågasättandet har en mening. Konstskolan ska vara en viktig mötesplats. Där finns det vuxna som vågar visa barnet vad man vet, vad man tror sig veta och vad man känner. Där finns lärare som vill nära hoppet och lyssna, lärare som är med och formar den verklighet som ger förutsättningar att vidga den inre friheten och som ser arbetet med konst som en politisk handling då den förutsätter och bejakar den fria tanken. Där finns lärare som är väl utbildade och kan relatera förhållandet mellan teori och praktik, som kan relatera samtida konstnärliga uttrycksformer och ta vara på de unga elevernas både drömmar och visioner.

Konstskolans verksamheter ska utveckla en förtröstan på det i vår kommunikativa förmåga som är och verkar bortom ordet för att vi ska kunna säga

något specifikt om det vi intuitivt vet. Hela vår ”inre värld” möjliggörs av vår förmåga att tänka, fantisera och föreställa oss även det vi aldrig tidigare tänkt, sett eller erfarit. Överenskommet vetande är grunden för våra konventioner. Genom konsten bryter vi upp dem och banar väg för nya. Så tar vi oss alla vidare.

Konstskolan ska ge rum för de barn och unga som ska bidra till en utveckling av vad vi hittills trott oss veta, rum för de som ska fortsätta utveckla samhället och vår kultur mot nya framgångar, livskvaliteter och estetiska praktiker. Konstskolan ska utbilda barn och unga att handskas med sin kreativitet, tränas i kritiskt tänkande, att reflektera och artikulera sitt arbete. De ska ges tid att utveckla kunskap både i och om det konstområde de valt och ges möjlighet att utveckla de skicklighheter som av nödvändighet måste grundläggas i unga år.

Olika konstformer representerar olika förhållningssätt, olika utbildningstraditioner och kulturer. Konstskolan har lämnat det ”instrumentella tänket” och låter konst ta plats som egna kunskapsfält och bidrar därmed till en aktiv konstsyn i samhället. Vi gratulerar Sverige!

Konstskolans nya manifest lyder:

”Bryt en vana och hindra konventionen. Förhindra likgiltigheten att få fäste. Tryck undan trögt motstånd och öppna för njutning fri från perversioner. Rör om och ställ till. Bygg nya riter kring det som ska försvaras så att det goda och kärleksfulla på nytt blir igenkännbart. Se konst som immateriell förlustelse eller materialiserad galenskap, som det igenkännbara vansinnets eget alfabet parat med lust och djup innerlighet. En dissekering av verkligheten ner till minsta beståndsdelarna och sedan sammanfogade till helt nya helheter doppade i kärlek. Mötet med konsten ska vara som att hitta hem eller komma bort till en märkvärdig utmanande plats där allt kan hända. Där vi vill bli kvar, vill vara med bland alla obegripligheter, närvarande, lyssnande, berättande… oavsett om vi är barn eller vuxna!”

Efva Lilja

Efva Lilja är konstnär, professor i koreografi och rektor vid Dans och Cirkushögskolan i Stockholm. www.efvalilja.se

Våga Visa och Q2

Våga Visa

KulturSmockan har skrivit om Våga Visa–konceptet för utvärdering av kulturskolans verksamhet tidigare. I korthet går det ut på att sammanfoga tre moment – olika utvärderingstekniker – för att få en bra bild av verksamheten. Resultaten ger tillsammans underlag för att internt diskutera skolans verksamhet, se över de föreslagna förbättringsområdena och genomföra förbättringar. Och sedan starta om igen. De tre delarna är enkät till eleverna, självvärdering och observation av observatörer=lärare från en annan musik- eller kulturskola. Skall materialet fungera optimalt måste några musik- eller kulturskolor i samma region arbeta tillsammans med det.

Nu finns en chans att ta del av mer kunskap kring konceptet på en heldag i Stockholm den 1 oktober. Redovisningar från de skolor som arbetat med materialet bildar stommen till programmet. Kostnad: 500 kronor inkl lunch och kaffe. Mer info och anmälan via SMoKs hemsida. Sök under KALENDER.

Handbok i kvalitetsarbete

En annan del av SMoKs kvalitetsprojekt ledde fram till handboken **Upplevelser Förväntningar – Handbok för offensiv kvalitetsutveckling inom musik- och kulturskolor**. Boken, eller snarare pärmen, blev så populär att första upplagan är slut. Nu trycker vi en ny och arrangerar fyra regionala tvådagarsseminarier kring de råd och metoder som finns beskrivna i pärmen.

Sundsvall den 13- 14 september
Vänersborg den 16- 17 september
Jönköping den 27- 28 september
Hässleholm 30 september – 1 oktober

Leder arbetet gör Klas Wounsch – som var projektledare för Q2- och Dag Krafft. För ev restplatser kontakta dag.krafft@smok.se. Mer info under KALENDER på www.smok.se

www.noter.eu

Susanna Cederquist föreläser om dyslexi – en förbisedd del av musikläraryrket.

Funktionsmöjligheter?

För sex år sedan kartlade SMoK verksamheten inom kulturskolorna för funktionshindrade. Rapporten fick namnet: FUNKTIONSHINDER - Hinder eller möjlighet i kommunala musik- och kulturskolan?
Ett år senare anställdes Agneta Stolpe för att ta fram en ansökan till Arvsfonden. Hon tyckte att projektet skulle få namnet PASCAL- inTRYCK påTRYCK utTRYCK avTRYCK. Det skulle vara ett projekt som bla skulle ge avTRYCK. Nu är projektet snart slut. Hur gick det? Enheten för tryckmätning är ju Pascal, men det är tyvärr inte så enkelt att sticka fram ett mätinstrument och få ett klart Pascal- värde vilka avTRYCK vi åstadkommit i projektet.

Samhället i stort har när det gäller synen på funktionshinder förändrats en hel del de senaste sex åren. Många funktionshindrade, kanske främst de sk utvecklingsstörda, har blivit mer synliga. Glada Hudik-teatern och tv-programmet I en annan del av Köping har säkert bidraget, eller kanske snarare gestaltat, denna förändring.

Just nu sitter vi och skriver på projektets slutrapport. Den kommer i två delar; en broschyr med tips och råd till alla kulturskolor, och inte minst dom som vill starta verksamhet för funktionshindrade, och en längre rapport med mer analys och diskussion. Båda kommer under hösten.

Om jag redan nu skall sammanfatta projektet så är kanske det viktigaste att det har förändrat många deltagares värdegrund/syn på funktionshinder. Så uttrycker sig många i utvärderingen och det känns som det bästa betyg ett projekt kan få.

”Har förstått att jag inte behöver vara rädd att möta dessa elever. Försöker möta dem på samma sätt som alla andra. Förhållningssättet är viktigast.”

”Ingen kan ha kunskap inför alla situationer. Att se individer istf diagnoser ger en bättre utgångspunkt.”

”Fråga eleverna själva, de är de verkliga experterna på sin egen situation”.

Det är svårt att få exakta siffror på antalet barn och ungdomar med funktionshinder. Hjälpmedelsinstitutet har nämnt siffran18%. Nästan var femte elev! Bara dyslexi finns hos 9-10% av eleverna i grundskolan. Om de är inräknade i siffran 18% vet jag inte. Förmodligen inte. Om de flesta dyslektiker har svårt att även läsa noter är var tionde elev på ett instrument behov av annan utgångspunkt än noter i nybörjarundervisningen. Får de det? Det viktigaste är att alla är medvetna om denna situation och kan anpassa sin undervisning efter den. Att undervisa elever med funktionshinder är något alla lärare arbetar med, vare sig de är medvetna om det eller ej. Vi kanske helt enkelt skall vända på synsättet och fråga oss vilka funktionsmöjligheter varje barn har istället för att fokusera på det de inte kan? Pascalprojektet läggs ner men verksamheten som startat eller funnits sedan länge fortsätter på många kulturskolor. Vi har också tillsammans med andra intresserade startat föreningen Pascal som skall arbeta vidare med de frågor som funnits i projektet. Vi arbetar också vidare tillsammans med några högskolor/universitet att få till fler fortbildningstillfällen och bättre grundutbildningar. En tredje del är att projektet fortsätter som en del av det sk Puffimokprojektet och även blir ett av tre spår inom KRUT-projektet (Se separat artikel i denna tidning)

Sist men inte minst är projektet inte riktigt slut än. I Lund den 1-2 november arrangeras den andra Pascal-festivalen. Det är Lunds kulturskola, Musikhögskolan i Malmö och SMoK som arrangerar i samverkan med Kulturcentrum Skåne och föreningen Pascal. (Sök i kalendariet på SMoKs hemsida för mer information)

Text och bild: Håkan Sandh

Bagatell 3

KLAVERNOTSTÄLL

”Nothajen” slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

Debatt

Ett kreativt massmord

Förstår att det här kanske kan misstolkas. Jag menar att Kulturskolan varit ett bra exempel på hur man borde arbeta, och att det har varit en förebild. Men att den nuvarande övergripande skolpolitiken inte ser värdet av kultur, ett faktum som på något plan även påverkar kulturskolan. Är det inte så? Det handlar ju inte bara om beslutsfattande, utan om en attityd, en världsbild.

Jag hade tur! Min pappa räddade mig från grundskolan. Det kanske kan låta märkligt, men jag tror verkligen att det var så.

Jag växte upp i en familj utan utbildningstradition. En del kanske skulle kalla det arbetarklassbakgrund. Men jag väljer att inte göra det. En murare, som min pappa, tjänade betydligt bättre än mina högskoleutbildade lärare.

Kanske skulle man kunna kalla det kulturell underklass. Min pappa har aldrig läst en bok. Och när jag då och då under min barndom försökte mig på läsandet varnade min pappa mig alltid. ”Du kan bli förläst”, sade han. ”Förläst” var en allvarlig åkomma som uppstod när för många konstiga ord uppfyllde din skalle. Till slut ledde sjukdomen till att man tappade fotfästet, kontakten med verkligheten. Att man blev en främling.

Min pappa trodde förmodligen omedvetet på fri uppfostran. Jag fick ägna mig åt det jag ville, och det sista jag ödslade tid åt var skolan. Jag kan inte minnas att jag läste en enda läxa – någonsin. Istället ägnade jag mig åt mer ”intressanta” saker.

I lågstadiet var jag uggleforskare. Byggde små spaningshyddor utanför skogens kattugglebo och samlade in spybollar som jag dissekerade för att skilja skogsmusen från sorken.

I mellanstadiet ville jag bli tävlingsfiskare. Tältade ensam vid pölar i småländska skogen och beställde laserslipade krokar på postorder från USA.

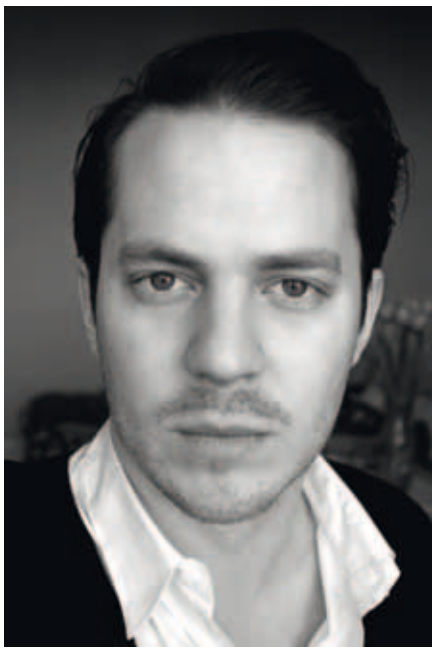
I högstadiet ville jag bli programmerare. Överdoserade Joltcola och satt i dagar framför skärmen och försökte pilla ihop små script och cracka spel.

Det var först när jag gick på elektrikerlinjen på gymnasiet som jag en dag satte mig och läste en bok. Det var början på min allvarliga åkomma. Jag hade blivit ”förläst”. Jag började ungefär läsa mina läxor när i princip alla mina vänner slutade. Men jag gjorde det inte för jag var tvungen, bara av ren och skär passion.

Tio år senare är jag journalist och författare. Jag hade aldrig blivit det om min pappa hade tvingat mig att repetera glosor och lösa ekvationer. Tack pappa!

Vad vill jag då säga med denna utläggning? Det är mycket enkelt. Jag tror att den svenska skolan dödar mer kreativitet än den föder. Jag tror att vi fundament måste förändra vår syn på utbildning, för att klara framtidens behov. Jag tror att vi måste bygga en skola som inte väger och mäter utan inspirerar och stödjer. En skola som värderar passion högre än ambition.

Min erfarenhet är personlig, men jag är ändå övertygad om att den äger en

Anders Rydell är 28 år och författare och journalist. Han är chefredaktör på tidningen Konstnären, framtidredaktör på tidningen Bon och har bland annat utkommit med boken Piraterna – de svenska fildelarna som plundrade Hollywood.

viss grad av allmängiltighet. Flera av mina mer disciplinerade vänner skadades nämligen för livet. När jag började läsa slutade de efter att i tio år nötts genom den trånga mall som den svenska grundskolan utgör. De var ”skoltrötta” och lovade heligt att aldrig återvända till ”skolbänken”. De passioner och intressen som de en gång hade brunnit för hade malts ner till en omöjlig dröm.

Paradoxalt nog var det inte heller de mest ambitiösa i klassen som lyckades bäst. De tvingades inse att de hade utbildats för ett Sverige som i någon mån inte längre existerar. De hade lyssnat på dem som sade åt dem att om ”de studerade flitigt och gick på högskolan så skulle de ha jobb resten av livet”. Det visade sig vara fel. Istället var det de som lärare och vuxna tyckte ägnade sig åt ”fel saker” som i slutändan gick längst.

Det var killen som satt uppe hela nätterna och lärde sig programmera som blev den välbetalda spelutvecklaren. Det var tjejen som blev retad i skolan för att hon sydde sina egna kläder som blev framgångsrik designer. Skolan hjälpte aldrig dem liksom mig, vi hade bara turen att just vår passion var starkare än systemet. Det som idag tycks vara en tidsödslande hobby kan vara morgondagens industri.

Vi måste fråga oss hur vi skapar en skola som kan ta tillvara på passion och talang? Som uppmuntrar istället för förtrycker.

Vi lever idag i ett samhälle som utvecklas otroligt snabbt. Den stora omställningen de senaste decennierna har varit övergången från ett industrisamhälle till ett tjänstesamhälle. Ett samhälle där kreativitet är en viktigare resurs än järnmalm. Där design är viktigare än bilar. Där estetiska kunskaper är värdefullare än matematiska.

Enligt EU-rapporten (KEA 2006) omsätter redan den kulturella och kreativa sektorn mer än både it- och bilindustrin i Europa.

Problemet är att skolan fortfarande är inställd på att spotta fram ingenjörer. Ett än större problem är att vi idag har en skolpolitik som går på tvärs med framtiden.

Den skola vi ser ta form under Folkpartiets nitiske magister Jan Björklund vill skruva åt skolans redan snäva ramar ytterligare. Det är en skola där det mätbara premieras. Där estiska ämnen berövas sin fasta roll på gymnasiet. En skola som begränsar elevernas inflytande i grundskolan. Det är en skola som behandlar barn som maskiner, begåvning som siffror och passion som ”flum”.

Det är en skola som skapar en generation av ”skoltrötta” elever och inga passionerade. I mina ögon är det ett kreativt massmord, som inte bara skadar enskilda individer utan i längden hotar vår välfärd.

EU-parlamentet anser, till skillnad från skolministern, att estetiska ämnen bör vara obligatoriska på alla utbildningsnivåer. EU har insett att det är på dessa områden framtiden vilar, något som ingår i Europas 2020-strategi där kontinenten ska bli ledande inom innovation och kreativitet.

Men nu riskerar vi att hamna på efterkälken. I Jan Björklunds skola önskar jag att fler hade en pappa som min. Tack pappa!

TEXT: Anders Rydell

Saxat

Regeringen satsar på folkdans för barn och unga

Regeringen beviljade den 5 augusti Svenska Folkdansringen 250 000 kronor för att sprida folkdansen och dess musik bland barn och unga.

- Folkdansen och folkmusiken har en stark förankring i Sverige. Dansen har också blivit en stark kulturform hos många unga. Jag hoppas och tror att vi med vårt bidrag till Folkdansringen kan väcka intresset hos ännu fler barn- och unga och därmed bidra utveckla denna del av vårt kulturarv, säger Lena Adelsohn Liljeroth

Glädjeyra! Örebro Teckenspråkiga Kulturskola blir en del av Örebro kulturskola

Politikerna i kultur-och medborgarnämndenklubbade på onsdagen den 9 juni beslutet att ge kulturskolan uppdrag att utveckla en teckenspråkig kulturskola inom sin verksamhet med start 2011.

- Fortfarande återstår ett halvår av projektet men drömmen har redan blivit sann, säger projektledare Anna Öjebrandt. Fantastiskt att man insett ungas behov att få skapa och delta i kultur samt utöva estetiskt uttryck på sitt eget språk – svenskt teckenspråk!

Örebro teckenspråkiga kulturskola startades januari 2008 med ABF som projektägare i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten, Dövas förening i Örebro län, Örebro kulturskola och Örebro kommun med medel från Arvsfonden.

Pressmeddelande den 14 juni från ABF Örebro

Nytt orkesterprojekt?

Sveriges Orkesterförbund och SMoK har inlett samverkan som förhoppningsvis kan leda fram till ett projekt framöver. Målen med det eventuella projektet är:

- Arbeta med samverkan professionellt musikliv – amatörmusikliv och kulturskolor för att hitta nya former för främja musicerande på stråk – och blåsinstrument och upprätthållande/etablerande av större ensembler som ungdomssymfoniorkestrar och/eller symfonic bands med ungdomar.
- Hitta former för det etablerade musiklivet att möta behov, krav och önskemål från den unga generationen som är intresserade av att delta i större ensembler.

KulturSmockan kommer att följa utvecklingen av projektidén.

Ny rapport om pojkkrisen

Delegationen för jämställdhet i skolan har publicerat en rapport om den sk pojkkrisen i skolan. Där pekas den föråldrade mansrollen ut som det största hindret för pojkar att vilja prestera goda resultat inom skolan. Rapporten är skriven av Michael Kimmel. SOU 2010:53, Rapport VII, Pojkar och skolan: Ett bakgrundsdokument om ”pojkkrisen”.

Fler kvinnor än män visas av svenska utställningsarrangörer

Nära 60 procent av de konstnärer som visas av svenska utställningsarrangörer är kvinnor. Det resultatet har Kulturrådet kommit fram till i sin första särskilda statistik om samtida bild- och formkonst – Bild och Form 2009. Statistiken visar också att två tredjedelar av de som arbetar med utställningarna är kvinnor. På de mindre konsthallarna och icke-kommersiella gallerierna är kvinnor alltså i majoritet till skillnad från de större konstmuseerna där männens konst dominerar.

Detta visas i en rapport från Kulturrådet. www.kulturradet.se

Premiär för ny ungdomsorkester!

Årets invigningskonsert blir en verklig manifestation för samverkan och för festivalens önskan om att satsa på unga musiker och unga tonsättare - den kommande generationen. Då är det nämligen premiär för en helt nystartad orkester, Sveriges Nationella Ungdomssymfoniorkester.

Orkestern består av unga musiker 15-25 år från hela landet, ungdomar som går på olika musikgymnasier, folkhögskolor eller musikhögskolor från Piteå till Lund. För att bli antagen till orkestern har de fått provspela och ungefär 190 förväntansfulla unga musiker genomförde sökningarna. Under en intensiv augustivecka i Järna har sedan de uttagna ungdomarna levt och spelat tillsammans och fått möjlighet att lära känna varandra både mänskligt och musikaliskt. Musikskolan Lilla Akademien har tagit initiativ till den här orkestern, som är efterlängtad och välkommen i musiksverige. I utbildningskedjan kulturskolor – folkhögskolor – musikhögskolor och det professionella musiklivet har det fattats en länk. Konstnärliga ledaren Nina Balabina menar att det här är en orkester med mycket goda framtidsutsikter.

Sveriges Radio

Ny dansutbildning

Lagrådsremissen ”Ett steg framåt - en ny yrkesdansarutbildning” innehåller förslag till förbättringar av den förberedande dansarutbildningen i åk 4-6 och 7-9 samt den gymnasiala yrkesdansarutbildningen. Regeringen ger sina bedömningar om bl.a. lärotider, antagning, behörighet och lärarbehörighet. Syftet är att möjliggöra en elitsatsning inom grundskolans förberedande dansarutbildning och gymnasieskolans yrkesdansarutbildning. I remissen görs även bedömningar om en tydligare statlig styrning av dansarutbildningen i form av ett särskilt organ som ska svara för antagningen av elever till utbildningen och bidra till utvärdering och utveckling av utbildningens kvalitet. Bedömningar görs också om på vilket sätt det bör beslutas vilka huvudmän som får anordna förberedande dansarutbildning i sin grundskola respektive yrkesdansarutbildning i sin gymnasieskola samt om statsbidrag till dessa huvudmän och om rekrytering till utbildningen. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2011.

Pressmeddelande från Utbildningsdepartementet

Tyck till!

Vi tror oss veta att den tidning du just nu läser, KulturSmockan har många läsare. Den hemsida – www.smok.se – som vi gjorde lite modernare förra året, har blivit en succé! Det är ungefär 300 personer inne på den varje dag. Vissa artiklar har över 2000 läsare! Det är vi nöjda med. Det som saknas är debatten! Vi skulle vilja se fler kommentarer på sidan, fler förslag och synpunkter på tidningen, förslag på artiklar och förslag till SMoK som organisation. Positiv och negativ kritik.

För att underlätta detta har vi nu på hemsidan lagt till en klickbar plats på högersidan som heter Tyck till! Skriver du där kommer det som ett meddelande till oss, men publiceras inte på hemsidan.

OK? Tyck till!

SMoKs verkställande utskott genom KulturSmockans redaktör

En grupp ungdomar från hela Europa tycker till kring miljöfrågorna på Sergels Torg i Stockholm. En musikal blev ett av resultaten inom ett EU- projekt i Stockholms kulturskolas regi.

Vill Du annonsera?

Slå gärna en signal så får du veta vad vi kan erbjuda för olika alternativ

Jan Dylicki
0660-29 99 57,
jan.dylicki@agrenshuset.se

Nr	Manusstopp	Utkommer
1/10	27/1	8/2
2/10	22/2	8/3
3/10	23/4	7/5
4/10	20/8	3/9
5/10	1/10	15/10
6/10	12/11	26/11

Hyr ditt blås hos Musica Blåsexperten

*Sveriges bästa hyresvillkor / Blåsintrument från **110:-** i månaden*
Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset
Kontakta oss för mer information!

MUSICA - STÖRST I SKANDINAVIEN PÅ UTHYRNING!

MUSICA
blåsexperten ab
Köpmangatan 5 - 572 30 Oskarshamn
Tele: 0491 120 40, Fax 0491 771 88
E-post: musica.blasexperten@swipnet.se
Web: www.musica-blasexperten.se

YAMAHA
The best you can get

Bagatell 1

En vagn kommer lastad ...
- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ - 7 500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ - 10 000 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 24 notställ - 12 500 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på **Bagatell 2**

www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, **- fax:** 013-527 52

Nästa nummer av Kultur SMOCKAN är ute vecka 42

Bland rubrikerna:

- **Examensrätter**
- **Folkmusik**
- **SMI 50 år**

Vad vill Du läsa i Smockan?
Tipsa redaktionen via mail till
hakan.sandh@smok.se

På **www.smok.se** kan du hitta nyheter varje dag om musik- och kulturskolorna över hela landet! Läs och kommentera!

Posttidning B
20075099

Ansök till Polstjärnepriset 2010

2009 års final genomfördes inför fullsatt Berwaldhall. Tävlingen bevakades av SVT och SR. Mattias Hanskov Palm vann priset – 66 550 kronor och blev därmed Sveriges representant i ”Eurovision Young Musicians 2010” i Wien. Polstjärneprisets deltagare kan även bjudas in till Young Talents Orchestra Sweden (YTOS). Vi behöver din anmälan senast den 15 september. Läs mer på www.polstjarnepriset.se

Polstjärnepriset är en tävling för Sveriges unga solister mellan 14 och 18 år, som spelar orkesterinstrument. Deltävlingar hålls på fem orter runt om i landet: Karlstad, Malmö, Stockholm, Umeå och Vänersborg. Finalen äger rum i Berwaldhallen den 7 november, där även Young Talents Orchestra Sweden framträder. Tävlingen ger dig större vana att uppträda, uppmärksamhet och kontakter inte minst genom YTOS vid Musikakademi Vänersborg. **Är du mellan 14 och 18 år och är riktigt vass på ditt instrument? Ta chansen!**

polstjärnepriset

Vänersborgs kommun

ODIN